

РЕЦЕНЗИЯ

на докторския труд на тема:

МЕТОДИКА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БАСКЕТБОЛ В УСЛОВИЯТА НА УНИВЕРСИТЕТСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

разработен от

ИРЕН ЙОРДАНОВА ПЕЛТЕКОВА, докторант на самостоятелна подготовка
катедра „Спортни игри и планински спортове”, Департамент по спорт,
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР”

по професионално направление 1.3. ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО

(Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – **баскетбол**)

Научен ръководител: проф. дпн Емилия Рангелова

Рецензент: доц. д-р Анжелина Янева

Представяне на докторанта

Гл.ас. Ирен Пелтекова е специалист по баскетбол с дългогодишна спортно-състезателна и преподавателска дейност.

Родена е на 19.03.1967 г. в гр. София, семейна с две деца.

Завършва *висшето* си образование в НСА през 1992 г. – ОКС „Магистър”, и придобива квалификацията „Учител по физическо възпитание” и „Треньор по баскетбол”.

Докторантката от детските си години до завършването на висшето си образование се *състезава* активно и професионално в баскетболните клубове: „Локомотив”, София, „Славия”, София, „Септемврийска слава”, Монтана и „Марек”, Дупница.

Най-добрите ѝ *постижения* като състезател са: вицешампион на Република България през 1985 г., realizator на сезона през 1987 г. и др.

В *треньорската* си кариера участва с над 15 международни семинари и курсове, с което непрекъснато обогатява своите знания в методиката на обучение по баскетбол. Докторантът Пелтекова последователно и успешно до 1998 г. е треньор на деца от клуб „БУБА” – момичета и момчета, студентския отбор – жени, на Национална спортна академия. От 1998 г. Е треньор на мъжете, а от 2003 г. до сега е треньор на жените в СУ.

През 1998 г. печели конкурс за *преподавател* в Департамента по спорт при СУ „Св. Климент Охридски”, а от 2010 г. до сега е ръководител на катедра „Спортни игри и планински спортове”. Координира учебната дейност на преподавателите от Департамента по спорт в специалността „Физическо възпитание и спорт” във Факултета по начална и предучилищна педагогика, СУ.

В Университета г-жа Пелтекова прави впечатление с организаторските си качества и със стремежа си към новото и рационалното.

Участва активно в научно-изследователски проекти и конференции, в организирани и провеждани на Международна научна конференция на Департамента по спорт на Софийския университет, в редакционната колегия на сборника на Конференцията.

Структура на доктората

Предложеният за защита дисертационен труд се отличава с прегледна структура, следваща логиката на педагогическото изследване.

Рецензираният труд е в обем от 196 страници и включва увод, три глави, заключение и литература. Резултатите са онагледени с 55 фигури и 22 таблици.

Приложенията – 14 на брой (26 страници), са с доказателствен характер за статистическа обработка на данните от проучването и реализираните анкетни карти, тестовите батерии и упражненията, представени чрез рисунки и фигури, от използваната методика в хода на експеримента.

Използваната научна литература е коректно отразена в съдържанието на дисертацията и включва 202 литературни източника, от които 155 на кирилица и 47 на латиница.

Докторантът има пет публикации свързани с темата. Авторефератът предава адекватно съдържанието на дисертационния труд.

Актуалност и значимост

Изборът на темата на дисертацията е актуален и важен не само за качеството на съвременната подготовка в условията на университетското образование, но и за бъдещата професионална и социална реализация след завършване на висше образование на студентите, практикуващи баскетбол в Университета.

Методиката за обучение по баскетбол е съобразена с активността и мотивацията на студентите за усвояване на нови знания и умения, както и с академичната натовареност на студентите. Тази взаимовръзка, този проблем не е проучван досега и е в основата на изследването на Ирен Пелтекова, което го прави *значим и актуален за методиката за обучение по баскетбол*.

Увод

Пелтекова дава убедителна обосновка на потребността от разработването на проблема, като прецизно излага целта на изследването и поставя една от задачите – да се проучи и анализира научната литература. Така, читателите още в началото на дисертацията (5 стр.) се запознават с насоките на автора по отношение на изследването.

Първа глава

Първата глава е насочена към значението на баскетболната игра, като средство за физическо възпитание и спорт. В тази глава: „*Баскетболът в системата за физическото възпитание и спорт*”, в три параграфа се анализира:

- мнението на специалистите по баскетбол по проблемите на баскетболната подготовка и по-специално на стрелбата в коша;
- специфичната кондиционна подготовка;
- параметрите на изследването – цел, задачи, предмет, обект, хипотеза, методика и организация на изследването.

Във формулировките на целта, задачите, предмета и обекта на изследването се разкриват закономерностите при използването и апробирането на експерименталния модел в съответни условия. Хипотезата е ясно очертана, обвързана с предполагаемите резултати от експерименталната методика на обучение в условията на университетското образование.

Втора глава

В тази глава „Модели за обучение по баскетбол в условията на университетското образование“ авторът представя разработени и апробирани два модела за обучение по баскетбол:

- модел за работа с профилирани групи по време на учебната година;
- модел за работа в условията на учебно-спортната практика.

Тези теоретични разработки са особено ценни и дават ясна отправна точка за последователните стъпки при обучението по баскетбол на студенти от профилирани групи. Ирен Пелтекова подробно описва целта и очакваните резултати от така провежданото обучение по баскетбол, представя структурата и съдържанието на заниманията като предлага подробен план-график, в който са разпределени компонентите на баскетболната подготовка по часове и в проценти за цялата учебно-спортна година, съобразено академичната заетост и натовареност на студентите.

Докторантът набляга на специфичната баскетболна подготовка, и по-специално на „аджилити“ подготовката, която е част от кондиционната. Много сериозна част от работата е съдържанието на моделите за обучение по баскетбол, което е съобразено със специфичните цели на обучение в университетски условия.

Практическият опит, знанията и информираността на докторантката спомагат тя да представи в моделите си за обучение не само съдържанието, но и условията за ефективност при провеждането на учебно-тренировъчна дейност и педагогически контрол, с което тя успява да определи връзката между факторите на въздействие и факторите на изменение на занимаващите се със спорт студенти.

Трета глава

Третата глава: „Анализ на резултатите от емпиричното изследване“ е структуриран в два параграфа:

✓ В първия параграф е представен анализът на данните от проведените тестове с четирите изследвани групи (Е1, Е2, К1, К2) на базата на снети показатели „вход-изход“: години, ръст, телесна маса, ниво на

охраненост, кондиционни качества, техника и точност на стрелба в коша. Резултатите от изследване са статистически обработени и показват убедително преимущество на експерименталната методика за обучение по баскетбол.

Докторантката е систематизирала и представила в табличен и графичен вид анализа на резултатите от изследването. Изведени са корелационни връзки, необходими за доказването на хипотезата на изследването, които утвърждават връзката между техниката на стрелба, специфичната кондиционна подготовка и точността на стрелбата в коша.

Изводите от експерименталната работа, задълбочено и правилно анализирани, са умело интерпретирани като показват правилността на експерименталната методика на обучение и на двата модела за усъвършенстване на техниката на стрелбата в коша и развитие на специфичните „аджилити“ умения на студентите от профилираните групи по баскетбол.

✓ Във втория параграф на трета глава се интерпретират данните от двете проведени анкети. Първият анализ показва резултатите от мнението на български треньори по баскетбол за точността на стрелбата и доказва правилността на насоката на изследване. Вторият анализ представя вижданията на студентите от профилираните групи по баскетбол за ролята на преподавателя в спортния колектив. Въз основа на резултатите от двете анкети докторантът прави съответните изводи за подобряване на педагогическото въздействие и взаимодействието между спортния педагог и студентите. Резултатите са експериментално и статистически проверени и онагледени.

Заключение

В заключението са представени изводите, очертани са препоръките за практиката и насоките за използване на резултатите от емпиричното изследване.

Анализът на резултатите от изследването потвърждава, че има влияние и връзка между техническата и кондиционната подготовка върху точността на стрелбата; Резултатът от прилагания модел за обучение по баскетбол е изграден на основата на индивидуалните баскетболни качества, академичния календар и учебната натовареност на студентите.

На преден план е изведена необходимата продължителност и интензивност, с която да се работи по време на практическото занимание през цялата учебна година. Това засилва ефектът от съчетанието между умствена и физическа работа, което води до повишаване на мотивацията на студентите да посещават часовете по баскетбол.

Представяне и оценка на постиженията

Въпреки, че моделът е разработен за студенти от Софийския университет, експерименталната методика може да се приложи в практиката от други

висши училища. В тази връзка изводите, препоръките и приносите, адекватно посочени от докторанта, са особено важни за приложението на методиката в теорията и практиката.

Докторантът Ирен Пелтекова доказва необходимостта от специфична методика за обучение по баскетбол при подготовка на студенти от висши училища с неспортна насоченост. Като приноси може да се посочи, че:

✓ Темата на дисертацията е подходящо избрана и съдържа голям потенциал.

✓ Демонстрирана е компетентност по разглежданата проблематика.

✓ Извършен е количествен и качествен анализ, чрез проведено емпирично изследване.

✓ Намерени са точните отговори на поставените задачи, в което е смисълът на подобно изследване.

✓ Създаден е и е апробиран моделът за обучение на студенти от профилирани групи, в който се изучават всички компоненти от баскетболната подготовка, но преимуществено насочен към развитие на точността на стрелбата в коша и специфичната кондиционна подготовка.

Критични бележки

В научната разработка не са изследвани и посочени проблемите, ако има такива, възникнали по време на апробирането на експерименталния модел за обучение по баскетбол и по-конкретно затрудненията, които изпитват студентите при прилагането на модела.

В заключение считам, че гл.ас. Ирен Пелтекова има достатъчен теоретически и практически опит в обучението по баскетбол, полага дългогодишни усилия в научно-изследователската дейност. С настоящото си задълбочено изследване показва завършено научно развитие. Докторският ѝ труд е със сериозни качества, отговарящи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“, както и Правилника за приложението му.

Въз основа на доказаните научни приноси и постижения, давам своята **положителна оценка** на докторския труд, автореферата, значимите за теорията и практиката резултати и предлагам на научното жури да **присъди образователната и научна степен “Доктор”** по научното направление 1. Педагогически науки; Професионално направление 1.3. Педагогика в обучението по (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – **баскетбол**) на **Ирен Йорданова Пелтекова**.

29.10.2012 г.
гр. София

Рецензент:
(доц. д-р Анжелина Янева)